

Is dit een doodlopende weg of een klein paadje?

Beren vleesmarkt is definitief verzadigd

Voorlopig is de markt voor berenvlees te klein want naast Westfleisch en Tönnies heeft ook Vion Duitsland besloten te korten op beren. De markt blijkt te klein en niet klaar om meer berenvlees te ontvangen. Gaat het hier om een doodlopende weg of een klein paadje waar ternauwernood één varken kan lopen.

De markt en het berenvlees

De Duitse markt is bepalend voor het succes van berenvlees. In 2011 werden circa 1,7 miljoen beren geslacht. In 2015 was dat uitgegroeid tot 3,7 miljoen met een marktaandeel van 12 procent. Die groei is gestopt. Tönnies is met 57 procent de slachterij met de meeste beren, gevolgd door Westfleisch met 27 en Vion Duitsland met 16 procent.

Nederlandse supermarkten

Ondanks het feit dat Nederland voor 300 procent zelfvoorzienend is, komt er verhoudingsgewijs niet meer berenvlees dan geltenvlees in de Nederlandse schappen te liggen. Dat blijkt ook uit het feit dat Westfort meer borgen slacht en dat meer zeugenhouders weer castreren. Ook verdwijnt het afgekeurde berenvlees met te veel berengeur niet tussen goedgekeurd varkensvlees; de kans dat een karbonade stinkt, is klein. Wel wordt berenvlees meer verwerkt in spekblokjes, gehakt en worsten. Het afgekeurde berenvlees wordt verwerkt in vleeswaar die niet verwarmd wordt, zoals salami of worst. Dat laatste wordt bevestigd door de vele reacties van consumenten op internet. De berengeur komt namelijk pas vrij op het moment dat het vlees verwarmd wordt. In spek/vet zit meer geurstof (skatol en androstenon) en de kans op berengeur is bij deze producten groot.

Beer of gelt

Het is vreemd dat de consument niet kan kiezen tussen beren- of geltenvlees. Menigeen is gevoelig voor berengeur. Die hooggevoelige 'ruikers' zullen daarom met meer huivering varkensvlees kopen. In een onofficiële reactie uit de varkensvleeswereld wordt aangedragen dat men bang is dat de consument berenvlees geheel links laat liggen en alleen nog geltenvlees zal kopen. Een experiment om geltenvlees duurder te maken en berenvlees goedkoper durft men niet aan, omdat men verwacht dat er een te negatieve uitstraling op berenvlees komt en daarmee ook op varkensvlees.

Nederland voert in Europa de toon aan als het gaat om non-castratie van beren. Al bijna tien jaar wordt een deel van de Nederlandse beren niet meer gecastreerd en sinds 2014 hebben sector en retail de afspraak gemaakt om geen gecastreerd vlees meer in de Nederlandse winkelschappen te leggen. Maar het lijkt erop dat ons land als enige voorop in de parade loopt op een weg die eindigt in een 'cul-de-sac', want tot nu toe wordt alleen in Duitsland een deel van de beren niet meer gecastreerd. Zo beloofde de supermarktketen Aldi om vanaf 2017 in de Duitse vestigingen geen vlees meer te verkopen van gecasteerde varkens. Of dit ook daadwerkelijk voor 100 procent is doorgevoerd in iedere winkel, maakte Aldi niet bekend. De rest van Europa - maar ook Duitsland - ziet toch liever andere alternatieven, zoals vaccinatie en verdoofd castreren met pijnbehandeling.

Bombarie

Een paar jaar geleden leek de houding van de Europese landen anders. In 2010 werd er toch een beetje met veel bombarie aangekondigd dat Europa stopt met het castreren van varkens. Per 1 januari 2012 zouden alle 27 EU-landen stoppen met het onverdoofd castreren en uiterlijk 2018 het

castreren helemaal stoppen. Maar tot op heden is er geen enkel land dat zich hieraan heeft gehouden. Ook Nederland niet, want afgezien de beren voor eigen markt, wordt er nog volop gecastreerd (verdoofd met CO₂) voor de exportmarkt.

VVD-Europarlementariër Jan Huitema denkt ook niet dat er binnen Europa consensus komt voor een castratieverbod, maar verwacht wel dat veel landen een verbod op onverdoofd castreren zullen instellen. Inmiddels is een aantal EU-landen van plan om onverdoofde castratie te verbieden. In Duitsland gaat dat verbod in 2019 in en België laat dat verbod per 2018 ingaan. Een Europees verbod op onverdoofd castreren is ook nog ver weg.

Opmars gestopt

Wat betreft berenvlees is de vraag in Europa klein en is het aanbod inmiddels hoger dan die vraag. De markt bepaalt dus ook of intact berenvlees succesvol is en gezien de ontwikkelingen afgelopen zomer is de opmars van berenvlees gestopt. Begin juli kondigden de Duitse slachterijen Tönnies en later Westfleisch aan dat ze een aannameslop van berenvlees gingen hanteren en dat de prijs van berenvlees ook werd verlaagd. Volgens een woordvoerder van Westfleisch wordt het steeds moeilijker

Copyright photo

om berenvlees te vermarkten. Begin september volgde Vion Duitsland met een aannamesop en korting van 3 euro. Nadat de Duitse slachterijen een aantal jaren hun deuren bijna wagenwijd openzetten voor berenvlees, heeft men nu volop op de rem getrapt. „We hebben de grenzen van de markt voor berenvlees bereikt en er is voorlopig geen vooruitzicht dat deze markt gaat groeien”, onderbouwt Heinz Schweer, directeur van Vion Duitsland, de beslissing van de slachterij.

In de afgelopen jaren werd de waarschuwing dat de markt voor berenvlees beperkt is constant genegeerd, maar dit zijn duidelijke signalen dat de groei daadwerkelijk uit de markt is en dit voorlopig zo zal blijven als er geen forse stappen ondernomen worden in de reductie van berengeur en verbetering van berenvlees.

Weak bellies

Annechien ten Have-Mellema, woordvoerder van Boars2018.com, gaf op Pigbusiness.nl al aan dat stoppen met castratie marktgedreven is. Volgens haar wordt in Duitsland door de belangrijke partijen intensief overlegd over de situatie na 1 januari 2018. Zij gaat ervan uit dat een groot deel van de Duitse mesters over zal schakelen op het mesten van beren. Dat

Duitsland nu afzetproblemen heeft, komt door de 'weak bellies' van beren. Duitsers hebben volgens Ten Have-Mellema het voerpakket met teveel verzadigde vetzuren en CCM nog onvoldoende aangepast aan het mesten van beren. En het zouden vooral handelaren zijn die speculeren dat de prijsverlaging voor berenvlees te maken heeft met de afzet van berenvlees. Maar door de 'rem-actie' van de Duitse slachterijen zullen de Duitse varkenshouders de omschakeling van castratie naar non-castratie niet zo snel meer durven te maken. Het is dus niet vreemd dat de Duitsers (en Denen) juist nu op zoek zijn naar alternatieven, zoals vaccinatie of plaatselijk verdoven door de boer. De markt dicteert in dit geval dat er voor intact berenvlees niet meer ruimte is. Slechts enkele supermarkten willen geen vlees van gecastreerde biggen en die retailers zijn nu bediend.

Meer borgen

Volgens Ten Have-Mellema heeft de Duitse varkenshouder het berenmesten nog niet onder de knie terwijl de Nederlandse varkenshouder die kunst wel beheerst. Dat zou dus betekenen dat er voor de Nederlandse beren wel een afzet gevonden kan worden. Maar in de afgelopen jaren

castreren er juist weer meer Nederlandse zeugenhouders. De afzet van berenvlees groeit ook niet in Nederland. Er worden vooral voor de Nederlandse markt - door de afspraken met de retail in het Verbond van Den Bosch - beren geslacht en met een 300 procent zelfvoorzieningsgraad is het duidelijk dat voor de meeste Nederlandse varkenshouders non-castratie geen optie meer is.

Dat blijkt ook uit de reactie van Jaap de Wit jr. van Westfort. De slachterij is gegroeid in het aantal geslachte borgen. De Wit jr. ervaart dat de afzet van niet-gecastreerde beren in Europa zeer moeilijk verloopt met veel weerstand uit Denemarken, Duitsland en Italië. „De grenzen van de afzet zijn allang bereikt”, verklaart De Wit jr. Omdat het volgens Westfort geen zin heeft om meer te produceren, heeft de slachterij de slacht van beren afgestemd op de vraag. Voor de Nederlandse varkenshouders is het op dit moment niet verstandig om over te schakelen naar non-castratie. En binnen Europa ligt de focus inmiddels op verdoofd castreren als methode om het dierwelzijn in de varkenshouderij te verbeteren. ■

Reageren?
redactie@pigbusiness.nl